

Onderwerp Septembercirculaire 2017 Gemeentefonds															
Nummer	2017/440388														
Portefeuillehouder	Spijk, J.K.N. van														
Programma/beleidsveld	7.2 Algemene dekkingsmiddelen														
Afdeling	CS/SB														
Auteur	Stigter, W.H.C.														
Telefoonnummer	023-5113062														
Email	wstigter@haarlem.nl														
Kernboodschap	De septembercirculaire is de tweede circulaire van het jaar over het gemeentefonds. Ten opzichte van de meicirculaire 2017 is sprake van een nadeel van ruim € 1,3 miljoen in 2017 voor de algemene middelen. Voor 2018 en 2019 is sprake van voordelen voor de algemene middelen van de gemeente. Voor 2020, 2021 en 2022 is sprake van nadelen. De bedragen voor 2018 en latere jaren zullen zeker nog wijzigen als gevolg van een nieuw regeerakkoord. Over de richting en de omvang valt op dit moment nog niets te zeggen. De tabel geeft de gevolgen weer voor de vrij besteedbare middelen . <table border="1"> <thead> <tr> <th>Septembercirculaire Gemeentefonds</th> <th>2017</th> <th>2018</th> <th>2019</th> <th>2020</th> <th>2021</th> <th>2022</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Effect op vrij besteedbare middelen</td> <td>-1.336 n</td> <td>609 v</td> <td>122 v</td> <td>-366 n</td> <td>-732 n</td> <td>-121 n</td> </tr> </tbody> </table> Daarnaast is sprake van (in omvang beperkte) wijzigingen voor specifieke beleidsvelden en voor het sociaal domein. Deze bedragen komen ten gunste of ten laste van de betreffende beleidsvelden.	Septembercirculaire Gemeentefonds	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Effect op vrij besteedbare middelen	-1.336 n	609 v	122 v	-366 n	-732 n	-121 n
Septembercirculaire Gemeentefonds	2017	2018	2019	2020	2021	2022									
Effect op vrij besteedbare middelen	-1.336 n	609 v	122 v	-366 n	-732 n	-121 n									
Behandelvoorstel voor commissie	Het college stuurt dit besluit ter informatie naar de commissie Bestuur														
Relevante eerdere besluiten	- meicirculaire 2017 Gemeentefonds (2017/266729) zoals besproken in de commissie Bestuur van 6 juli 2017														
Besluit College d.d. 3 oktober 2017	Het college stelt de informatienota aan de commissie vast. de secretaris, de burgemeester,														

1. Inleiding

Alle gemeenten samen ontvangen van het rijk per jaar ongeveer € 28 miljard via het gemeentefonds. Dat geld wordt via de algemene uitkering en een aantal doeluitkeringen verdeeld over de gemeenten. Het rijk maakt de verdeling bekend via meerdere circulaire per jaar van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De belangrijkste daarvan zijn de meicirculaire en de septembercirculaire. In de septembercirculaire presenteert het rijk vooral de financiële gevolgen voor het gemeentefonds die voortkomen uit de rijksbegroting voor het komende jaar. De rijksontwikkelingen worden in deze nota vertaald naar hun betekenis voor Haarlem.

2. Kernboodschap

Ten opzichte van de meicirculaire 2017 is sprake van een nadeel van ruim € 1,3 miljoen in 2017 voor de algemene middelen. Voor 2018 en 2019 is sprake van voordelen voor de algemene middelen van de gemeente. Voor 2020, 2021 en 2022 is sprake van nadelen. De bedragen voor 2018 en latere jaren zullen zeker nog wijzigen als gevolg van een nieuw regeerakkoord. Over de richting en de omvang valt op dit moment nog niets te zeggen. Naast de algemene afwijkingen zijn er enkele wijzigingen die op basis van bestaand beleid verrekend worden met de betreffende beleidsvelden. Onderstaande tabel bevat een overzicht van de wijzigingen en wat de budgettaire gevolgen ervan zijn.

Samenvatting (bedragen x € 1.000)*	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Stand meicirculaire 2017	284.586	292.757	294.259	294.579	293.228	291.778
A. Ontwikkelingen rijksniveau	-1.336	609	122	-366	-732	-121
B. Ontwikkelingen gemeentelijk niveau	0	0	0	0	0	0
C. Toename (+) / afname (-) taakmutaties voor beleidsvelden		26	22	22	22	21
D. Toename (+) / afname (-) doeluitkeringen voor beleidsvelden	84	-283	-283	-283	-286	-286
E. Toename (+) / afname (-) decentralisaties sociaal domein	413	-347	-270	-292	-495	-535
Eindstand septembercirculaire 2017	283.746	292.761	293.849	293.659	291.737	290.857
Totaal verschil	-839	5	-409	-919	-1.491	-921
a) verrekening met beleidsvelden	84	-257	-261	-261	-264	-265
b) verrekening met sociaal domein	413	-347	-270	-292	-495	-535
Toename (v) of afname (n) algemene middelen	-1.336 n	609 v	122 v	-366 n	-732 n	-121 n

*) Som van bedragen kan afwijken wegens afrondingsverschillen; v= voordeel, n= nadeel

3. Consequenties

Op basis van de septembercirculaire 2017 is een nieuwe berekening gemaakt van de algemene uitkering voor de jaren 2017 tot en met 2022. In deze analyse wordt de nieuwe berekening vergeleken met de berekening die is gemaakt op basis van de meicirculaire 2017. De analyse volgt daarbij de opbouw van de berekening van de algemene uitkering. In de opgenomen tabellen is telkens aangegeven wat het budgettaire effect is voor de algemene middelen.

3.1 Ontwikkelingen rijksniveau

De ontwikkelingen op rijksniveau bestaan uit het effect van wijzigingen in de netto gecorrigeerde rijksuitgaven op de algemene uitkering. Geeft het rijk meer uit, dan ontvangen gemeenten een hogere algemene uitkering en vice versa. Omdat het kabinet ten tijde van het verschijnen van de septembercirculaire demissionair is, bevat de circulaire geen beleidsmatige wijziging voor de algemene uitkering.

De algemene uitkering voor 2017 daalt met € 1,3 miljoen ten opzichte van de raming op grond van de meicirculaire 2017. Belangrijkste oorzaak is de lagere rijksuitgaven voor sociale zaken en een vertraagd kasritme van enkele grote infrastructurele werken. Dit veroorzaakt een daling van de algemene uitkering van € 0,8 miljoen. Een tweede oorzaak is de verwachting van het rijk dat gemeenten over 2017 meer BTW declareren bij het BTW-compensatiefonds. Dit leidt tot een eenmalige verlaging van het gemeentefonds en een lagere algemene uitkering voor Haarlem van € 0,5 miljoen.

De algemene uitkering voor 2018 neemt ten opzichte van de raming op grond van de meicirculaire toe met € 0,6 miljoen. Oorzaken zijn extra rijksuitgaven voor salarissen voor leerkrachten in het primair onderwijs, de Belastingdienst, de Voedsel en Warenautoriteit en voor veiligheid.

Wat betreft de meerjarenraming daalt de algemene uitkering in de jaren 2019 tot en met 2022 ten opzichte van de raming op grond van de meicirculaire 2017. De septembercirculaire bevat geen toelichting op de oorzaken van deze dalingen, anders dan dat dit een gevolg is van wijziging van de rijksuitgaven.

3.2. Ontwikkeling gemeentelijk niveau

De ontwikkelingen op gemeentelijk niveau gaan over de wijzigingen van aantallen, zoals inwoners, huishoudens, lengte van wegen en leerlingen. De aantallen actualiseren we eenmaal per jaar en wel bij het verwerken van de meicirculaire. Daarom is er nu geen financieel effect. Dit verklaart de nullen in de tabel op pagina 2 op de regel

B. Ontwikkelingen gemeentelijk niveau.

3.3 Taakmutaties voor beleidsvelden

Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang

Haarlem krijgt € 0,02 miljoen gecompenseerd voor de uitvoering van de Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang. De middelen zijn bestemd om tegemoet te komen aan de meerkosten die het toezicht op kwaliteitseisen (zoals pedagogisch beleid en veiligheid) met zich mee brengt. De middelen zullen worden toegevoegd aan het beleidsveld 6.3 Openbare orde en veiligheid en hebben daarom per saldo geen budgettair effect.

Taakmutaties beleidsvelden (bedragen x € 1.000)	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang		26 v	22 v	22 v	22 v	21 v
Verrekening met beleidsveld		-26	-22	-22	-22	-21
Budgettair effect		0	0	0	0	0

v= voordeel, n= nadeel

3.4 Doeluitkeringen voor beleidsvelden

De algemene uitkering wordt van oudsher hoofdzakelijk gebruikt om het gemeentefonds over alle gemeenten te verdelen volgens dezelfde maatstaven. Daarnaast wordt de algemene uitkering tegenwoordig gebruikt om individuele gemeenten of groepen van gemeenten een uitkering te verstrekken voor een bepaald doel. Gemeenten zijn formeel-juridisch vrij om dat geld aan dat doel te besteden of ergens anders aan uit te geven. De reden dat het rijk dit doet is dat op deze manier gemeenten geen verantwoording aan het rijk hoeven af te leggen over de besteding van de ontvangen gelden; ze vallen immers onder de algemene uitkering. Dit in tegenstelling tot gelden die via specifieke uitkeringen door het rijk worden verstrekt, daarover moet afzonderlijk verantwoording worden afgelegd aan het rijk. Het rijk vertrouwt erop dat gemeenten de ontvangen doeluitkeringen in lijn met het doel zullen uitgeven. De bedragen in onderstaande tabel zijn extra inkomsten die ten gunste komen van de betreffende beleidsvelden en leiden daarom niet tot een verhoging van de vrij besteedbare algemene middelen.

Doeluitkeringen voor beleidsvelden (bedragen x € 1.000) *)	2017	2018	2019	2020	2021	2022
WMO (met name huishoudelijke hulp)	-60 n	-61 n	-61 n	-61 n	-64 n	-64 n
Vrouwenopvang	2 v	-147 n	-147 n	-147 n	-147 n	-147 n
Maatschappelijke opvang en OGGz	-75 n	-75 n	-75 n	-75 n	-75 n	-75 n
Verhoogde asielinstroom – partieel effect	140 v					
Verhoogde asielinstroom – participatie en integratie	77 v					
Totaal	84 v	-283 n	-283 n	-283 n	-286 n	-286 n

2017/440388 septembercirculaire 2017 Gemeentefonds

<i>Doeluitkeringen voor beleidsvelden (bedragen x € 1.000) *)</i>	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Verrekening met beleidsvelden	-84	283	283	283	286	286
Budgettair effect	0	0	0	0	0	0

*) Som van bedragen kan afwijken wegens afrondingsverschillen; v= voordeel, n= nadeel

WMO huishoudelijke hulp

Voor het jaar 2017 en volgende zijn door het rijk de aantallen eenheden van de maatstaven van het verdeelmodel geactualiseerd. Voor Haarlem betekent dit een nadeel van € 0,060 miljoen in 2017, oplopend tot € 0,064 miljoen vanaf 2021. Dit wordt verrekend met beleidsveld 2.1 Maatwerkvoorzieningen.

Vrouwenopvang

Voor het jaar 2017 zijn door het rijk de aantallen eenheden van de maatstaven van het objectieve verdeelmodel geactualiseerd. De geactualiseerde aantallen zijn behalve voor 2017 ook voor latere jaren in de berekeningen gebruikt. Voor Haarlem betekent dit een nadeel van € 0,147 miljoen per jaar. Dit wordt verrekend met beleidsveld 2.2 Opvang en beschermd wonen.

Maatschappelijke opvang en OGGz

De bedragen voor de jaren 2017 en verder zijn gewijzigd door het gebruik van actuelere basisgegevens voor de maatstaven door het rijk. Voor Haarlem betekent dit een nadeel van € 0,075 miljoen per jaar. Dit wordt verrekend met beleidsveld 2.2 Opvang en beschermd wonen.

Verhoogde asielinstroom

Op basis van het Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom ontvangen gemeenten voor 2016 en 2017 een bedrag per geplaatste vergunninghouder in die gemeente. De septembercirculaire bevat de bedragen die zijn toegekend over de hele periode januari tot en met augustus 2017. Voor Haarlem gaat het om een bedrag van € 0,217 miljoen. Dit wordt verrekend met beleidsveld 1.2 Bevorderen zelfredzaamheid.

3.5 Decentralisaties ten gunste van beleidsvelden

De financiering van de decentralisaties in het sociaal domein verloopt via een integratie-uitkering. In de septembercirculaire zijn wijzigingen op de volgende terreinen verwerkt.

Onderdeel	Bedrag	Jaar
Wmo 2015		
1. Zorginfrastructuur	+ € 28 mln.	in 2018
2. Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten	- € 4 mln. - € 24 mln.	in 2017 in 2018
3. Coulangegroep GGZ-B	+ € 18 mln.	in 2018
4. Doventolkvoorziening	- € 11 mln.	vanaf 2018
5. Transformatiefonds	- € 14 mln.	in 2020
6. Luisterend oor	- € 4 mln.	vanaf 2018
7. Uitvoeringskosten VWS	- € 0,05 mln.	vanaf 2018
Onderdeel Jeugd		
8. Kindertelefoon	- € 4 mln.	vanaf 2018
9. Vertrouwenswerk Jeugd (AKJ)	- € 7,5 mln.	vanaf 2018
10. Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten	- € 2 mln. - € 12 mln.	in 2017 in 2018
11. Transformatiefonds	- € 4 mln.	in 2020
Onderdeel Participatie		
12. No Risk polis	- € 36 mln. - € 40 mln.	in 2021 in 2022
13. Aanpassing Wsw-budget	+ € 15 mln.	vanaf 2020

Conform bestaand beleid leiden deze macro bedragen tot onderstaand overzicht aan mutaties in de Haarlemse begroting.

Onderstaande tabel bevat de wijzigingen per decentralisatie ten opzichte van de meicirculaire 2017. In de jaren 2017, 2021 en 2022 is sprake van een lagere vergoeding, terwijl in de overige jaren sprake is van hogere vergoedingen. Oorzaken zijn een combinatie van beleidswijzigingen door het rijk en wijzigingen van de aantallen waarmee de bedragen van de decentralisaties zijn berekend. Alle bedragen worden verrekend met de betreffende beleidsvelden of de reserve sociaal domein, vandaar dat er geen budgettair effect optreedt.

Wijzigingen in septembercirculaire 2017 (bedragen x € 1.000)*	2017	2018	2019	2020	2021	2022
WMO huishoudelijk	-60 n	-50 n	-50 n	-61 n	577 v	577 v
WMO	-35 n	-238 n	-275 n	-388 n	-276 n	-276 n
Beschermd wonen	466 v	95 v	104 v	105 v	106 v	105 v
Jeugd	-19 n	-204 n	-100 n	-132 n	-100 n	-100 n
Re-integratie	0 v	0 v	-11 n	0 v	-350 n	-335 n
WSW	-1 n	0 v	-1 n	124 v	123 v	122 v
Totaal	361 v	-397 n	-333 n	-352n	80 v	93 v
Reservering voor beleidsveld	-361	397	333	352	-80	-93

<i>Wijzigingen in septembercirculaire 2017 (bedragen x € 1.000)*</i>	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Budgettair effect	0	0	0	0	0	0

*) Som van bedragen kan afwijken wegens afrondingsverschillen; v= voordeel, n= nadeel

Voor een goed inzicht staan in de volgende tabel de bedragen per decentralisatie in absolute bedragen, inclusief de wijzigingen uit de septembercirculaire 2017.

<i>Wijzigingen in septembercirculaire 2017 (bedragen x € 1.000)*</i>	2017	2018	2019	2020	2021	2022
WMO huishoudelijk	10.540	10.665	10.665	10.744	11.823	11.823
WMO	16.708	16.648	16.420	16.381	16.466	16.439
Beschermd wonen	39.872	40.719	41.653	41.649	41.649	41.648
Jeugd	28.989	29.672	29.827	30.142	30.341	30.341
Re-integratie	4.579	4.579	4.779	4.929	4.977	5.158
WSW	16.736	15.493	14.556	13.724	13.301	12.823
Totaal	117.424	117.776	117.900	117.569	118.557	118.232

*) Som van bedragen kan afwijken wegens afrondingsverschillen; v= voordeel, n= nadeel

4. Vervolg

De effecten van de circulaire worden verwerkt in de bestuursrapportage over 2018 opgenomen in de Kadernota 2018. In de septembercirculaire zijn ook enkele wijzigingen met betrekking tot de algemene uitkering voor 2016 opgenomen. De financiële gevolgen daarvan worden in 2017 met gemeenten verrekend. Het gaat om een bedrag van bijna € 0,5 miljoen, bestaande uit een voordeel van € 0,09 miljoen uit hoofde van de Tijdelijke voorziening bad, bed en brood en een nadeel van ruim € 0,5 miljoen vanwege een onjuiste interpretatie van de definitie voor bijstandsontvangers door het rijk. Deze bedragen zullen worden verwerkt in de jaarrekening 2017.

5. Bijlage

Bijlage 1: Septembercirculaire 2017